

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Nobili Viro Willelmo Domino Montispessulani.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

adstantibus, proposuit quæstionem, asserens quòd patrem ejus injustè ceperis, & feceris etiam nequiter excæcari, eos diù detinens carcerali custodia mancipatos, & quia ad superiorem nobis non poterat habere recursum, & nos juxta Apostolum eramus tam sapientibus quàm insipientibus debitores, ei justitiam facere tenebamur. Cùmque nos eidem dedissemus responsum juxta quòd vidimus expedire, recessit à nobis, & ad prædictum Philippum sororium suum concitus properavit, cum quo deliberato consilio sic effecit quòd idem Philippus nuntios suos ad Principes exercitus Christiani sine qualibet dilatione transmisit, rogans eos & petens ut quia pater suus & ipse fuerant jure suo & imperio nequiter spoliati, cum eo Constantinopolitanum deberent regnum intrare ac ad illud recuperandum eidem præstare consilium & favorem, promittens eisdem quòd tam in subsidium terræ sanctæ quàm in expensis & donativis eis magnificè responderet, paratus etiam in omnibus & per omnia nostris stare mandatis, & quòd sacrosanctam Romanam Ecclesiam vellet juxta posse suum modis omnibus honorare ac ea efficere quæ nostræ forent placita voluntati. Ceterum dicti Principes deliberato consilio responderunt quòd cùm in tam arduo negotio sine mandato & auctoritate nostra non possent procedere nec deberent, nos volebant consulere super his, ac exinde prætolari nostræ beneplacitum voluntatis, inducentes dilectum filium nostrum Petrum tituli sancti Marcelli Presbyterum Cardinalem, qui cum eis transfretare debebat, ut ad præsentiam nostram rediret, & super prædictis omnibus nostram inquireret voluntatem. Verùm idem Cardinalis ad præsentiam nostram accedens, omnia nobis curavit proponere diligenter, & cùm nuntij tui ad nostram accesserint præsentiam, super his cum fratribus nostris habebimus tractatum, & illud statuimus quòd tibi poterit meritò cõplacere, quamquam plures assererent quòd hujusmodi postulationi benignum deberemus præstare favorem, pro eo quòd Græcorum Ecclesia sit apostolicæ sedi minùs obediens & devota. Super eo autem quòd de juvando illo ad Romanum imperium obtinendum qui Romanam Ecclesiam deberet diligere & nostris obsecundare mandatis tua nos celsitudo voluit commonere, noveris quòd licèt prædictus Philippus potens sit & multum abundet, tamen Rex Otho adeo nostro studio & diligentia mediante per

Dei gratiam est promotus quòd contra eum ille hactenus non potuit prævalere, ad quòd exequendum quantum nobis subveneris, licèt multa fuerint nobis promissa, imperialis excellentia non ignorat, quòd utique tantò gratius deberes habere quantò id te non promerente noscitur procuratum. Si enim idem Philippus obtinisset imperium, multa tibi ex imperio suo gravamina provenissent, cùm per terram carissimi in Christo filij nostri Friderici illustris Regis Siciliae nepotis sui in imperium tuum insurgere de facili potuisset, sicut Henricus olim Imperator frater suus per Siciliam tuam proposuerat imperium occupare. Licèt autem à tempore inclytæ memoriæ Manuelis prædecessoris tui Constantinopolitanum imperium non meruerit ut talia efficere deberemus, cùm semper nobis & prædecessoribus nostris per verba responsum fuerit, & nihil operibus demonstratum, in spiritu lenitatis & mansuetudinis duximus procedendum, credentes ut inspecta gratia quam tibi fecimus emendare celeriter debeas quòd tam à te quàm à prædecessoribus tuis minùs providè hactenus est omissum, cùm & secundum humanam industriam id deberes studiosissimè procurare, ut ignem in remotis partibus extingueres, non nutires, ne usque ad partes tuas posset aliquatenus pervenire. Rogamus igitur imperialem excellentiam, monemus, consulimus, & hortamur, quatenus quicquid super his duxeris statuendum, operibus nobis & non verbis dumtaxat studeas respondere, quia nos dilectionem quam ad te habemus in opere demonstrare curavimus & effectu. Disposuimus autem nostrum propter hoc nuntium destinare, qui si fortè tardaverit, tu tamen nos tardes super hoc nobis sicut expedire cognoveris, respondere. Datum Laterani xvi. Kalend. Decembris.

NOBILI VIRO WILLELMO
Domino Montispeffulani.

PER venerabilem fratrem nostrum Arelatensem Archiepiscopum ad sedem apostolicam accedentem tua nobis nobilitas supplicavit ut filios tuos legitimæ dignaremur titulo decorare, quatenus, eis quò minùs tibi succederent, natalium objectio non noceret. Quòd autem super hoc apostolica sedes plenam habeat potestatem, ex illo videtur quòd cùm diversis causis inspectis cum quibusdam legitimè genitis, non naturalibus tantum, sed adulterinis etiam dispensarit, sic ad

Epist. 118.
De legitimatione liberorum.
Cap. Per venerabilem. Qui fil. si legit. Vide lib. 2. de concord. sacerdot. & imp. c. 3.

actus spirituales ipsos legitimans ut possent in Episcopos promoveri, verisimilius creditur & probabilius reputatur ut eos ad actus legitimare valeat seculares, præsertim si præter Romanum Pontificem inter homines superiorem alium non agnoscunt qui legitimandi habeat potestatem: quia cum major in spiritualibus tam prudentia quam auctoritas & idoneitas requiratur, quod in majori conceditur, licitum esse videtur etiam in minori. Per simile quoque idem videtur posse probari, cum eo ipso quod aliquis ad apicem episcopalis dignitatis extollitur, eximitur à patria potestate. Præterea si etiam simplex Episcopus scienter servum alterius in Presbyterum ordinaret, licet ordinator satisfacere domino iuxta formam canonicam teneretur, ordinatus tamen jugum evaderet servitutis. Videretur siquidem monstruosum ut qui legitimus ad spirituales fieret actiones, circa seculares actus illegitimus remaneret. Unde cum quo in spiritualibus dispensatur, consequenter intelligitur in temporalibus dispensatum. Id autem in patrimonio beati Petri liberè potest apostolica sedes efficere, in quo & summi Pontificis auctoritatem exercet & supremi Principis exequitur potestatem. Cum ergo videatur ex his legitimandi auctoritas, non tantum in spiritualibus, sed in temporalibus etiam, penes Romanam Ecclesiam residere, ut super hoc filii tuis gratiam faceremus ob tua & progenitorum tuorum merita, qui semper in devotione sedis apostolicæ persistitis, humiliter ex parte tua idem Archiepiscopus requirebat. Videbatur autem ex eo trahere majorem audaciam postulandi quod non longè petere cogebatur exemplum, sed in favorem petitionis hujusmodi quod nos ipsos in causa simili fecisse dicebat poterat allegare. Cum enim carissimus in Christo filius noster Philippus Rex Francorum illustris carissimam in Christo filiam nostram Ingeburgem Francorum Reginam illustrem dimiserit, & ex alia postmodum superducta puerum susceperit & puellam, & tu similiter exclusa legitima superduxeris aliam, ex qua filios suscepisti, sicut cum filiis Regis ejusdem, sic cum tuis credebatur de benignitate sedis apostolicæ dispensandum, præsertim cum major id necessitas suaderet, & tu nobis specialius sis subiectus. Siquidem Rex Francorum ex inclytæ recordationis * Regina Francorum legitimum olim suscepit heredem, qui ei optatur & creditur in

Tom. I.

regni solio successurus. Tu verò ex legitima conjuge masculinum non habes heredem, qui tibi & in devotione nostra & propria hereditate succedat. Insuper cum Rex ipse in spiritualibus nobis subiaceat, tu nobis & in spiritualibus & in temporalibus es subiectus, cum partem terræ tuæ ab Ecclesia Magalonensi possideas, quam ipsa per sedem apostolicam temporaliter recognoscit. Quare Magalonensi Ecclesia mediante te nobis idem Archiepiscopus assererat temporaliter subiacere. Verum si veritas diligenter inspicitur, res non similis, sed valde dissimilis invenitur. Nam Rex ipse à prædicta Regina per bonæ memoriæ Archiepiscopi Remensis apostolicæ sedis Legati fuit sententiam separatus. Tu verò uxorem tuam à te, sicut dicitur, temeritate propria separasti. Ipse quoque prius quam ad eum prohibitio de non contrahendo cum altera perveniret, aliam superduxit, ex qua prolem geminam nascitur suscepisse. Tu in contemptum Ecclesiæ aliam superinducere attentasti. Propter quod ipsa in te gladium exercuit ecclesiasticæ ultionis. Præterea Rex ipse prædictæ Reginæ contra matrimonium affinitatem objecit, & coram præfato Archiepiscopo testes induxit, cujus sententia quia cassata fuit solummodo propter judiciorum ordinem non servatum, nos ei post restitutionem præfate Reginæ super hoc venerabilem fratrem nostrum Octavianum Hostiensem Episcopum & dilectum filium Iohannem tituli sanctæ Priscæ Presbyterum Cardinalem cognitores duximus concedendos. Tu verò uxori tuæ nihil quod divortium induceret, sicut asseritur, objecisti; cum etsi fides thori sit unum de tribus bonis conjugij, non tamen ipsorum violatio conjugale vinculum violasset. De filiis quoque Regis ejusdem, utrum legitimi an illegitimi fuerint, quandiu pendet questio affinitatis objectæ, potest non immeritò dubitari. Nam si affinitas fuerit comprobata, prædictam Reginam non esse Regis conjugem apparebit, & per consequens alia videretur sibi legitime copulata & filios ei legitimos peperisse. De tuis verò, quod sint legitime nati, nec tu ipse proponis, nec ulla præsumitur ratione. Insuper cum Rex ipse superiorem in temporalibus minime recognoscat, sine juris alterius læsione in eo se jurisdictioni nostræ subicere potuit & subiecit in quo forsitan videretur aliquibus quod per se ipsum, non tamquam pater cum filiis, sed tamquam Princeps cum subditis, potuerit dispensare. Tu au-

QQ 99 ij

* Isabella.

tem aliis nosceris subiacere. Vnde sine ipsorum forsan injuria, nisi præstarent assensum, nobis in hoc subdere te non posses, nec ejus auctoritatis existis ut dispensandi super his habeas potestatem. Rationibus igitur his inducti, Regi gratiam fecimus requisiti, causam tam ex veteri quam ex novo testamento tenentes quod non solum in Ecclesia patrimonio, super quo plenam in temporalibus gerimus potestatem, verum etiam in aliis regionibus, certis causis inspectis, temporalem jurisdictionem causaliter exercemus; non quod alieno juri præjudicare velimus vel potestatem nobis indebitam usurpare, cum non ignoremus Christum in evangelio respondisse: *Reddite quæ sunt Cæsaris Cæsari & quæ sunt Dei Deo.* Propter quod postulatus ut hereditatem divideret inter duos, *Quis*, inquit, *constituit me judicem super vos?* Sed quia sic in Deuteronomio continetur, *Si difficile & ambiguum apud te judicium esse perspexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & non lepram, & judicium intra portas tuas verba videris variari, surge, & ascende ad locum quæ elegerit Dominus Deus tuus, veniensque ad sacerdotes Levitici generis & ad judicem qui fuerit illo tempore, quæresque ab eis, qui indicabunt tibi judicij veritatem, & facies quæcunque dixerint qui præfuit loco quem elegit, & docuerint te juxta legem ejus, sequerisque sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram vel ad sinistram. Qui autem superbierit nolens obedire sacerdotis imperio qui eo tempore ministraverit Domino Deo tuo, decreto judicis morietur, & auferes malum de Israël.* Sanè cum Deuteronomium lex secunda interpretetur, ex vi vocabuli comprobatur in hoc quod ibi decernitur ut in novo testamento debeat observari. Locus enim quem elegit Dominus apostolica sedes esse cognoscitur, sic quod eam Dominus in se ipso lapide angulari fundavit. Cum enim Petrus urbem fugiens exisset, volens eum Dominus ad locum quem elegerat revocare, interrogatus ab eo, *Domine, quò vadis*, respondit: *Venio Romam iterum crucifigi.* Quod intelligens pro se dictum, ad locum ipsum protinus est reversus. Sunt autem sacerdotes Levitici generis fratres nostri, qui nobis jure Levitico in executione sacerdotalis officij coadjutores existunt. Is verò super eos sacerdos sive iudex existit cui Dominus inquit in Petro, *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis*, ejus vicarius qui est sacerdos in æternum secundum

ordinem Melchisedech, constitutus à Deo iudex vivorum & mortuorum. Tria quippe distinguunt judicia; primum inter sanguinem & sanguinem, per quod criminale intelligitur & civile; ultimum inter lepram & lepram, per quod ecclesiasticum & criminale notatur; medium inter causam & causam, quod ad utrumque refertur tam ecclesiasticum quam civile; in quibus cum aliquid fuerit difficile vel ambiguum, ad judicium est sedis apostolicæ recurrendum, cujus sententiam qui superbiens contempserit observare, mori præcipitur & auferri malum de Israël, id est, per excommunicationis sententiam velut mortuus à communione fidelium separari. Paulus etiam, ut plenitudinem potestatis exponeret, ad Corinthios scribens ait: *Nescitis quoniam angelos judicabimus; quanto magis secularia.* Porro secularis officium potestatis interdum & in quibusdam per se, nonnunquam autem & in nonnullis per alios exequi consuevit. Licet igitur cum filiis sæpe dicti Regis Francorū, de quibus an fuerint legitimi ab initio dubitatur, duxerimus dispensandum, quia tamen tam lex Mosæ quam canonica sobolem susceptram ex adulterio detestatur, restante Domino, *Manzer & spurvius usque in decimam generationem in Ecclesiam non intrabunt*, canone verò vetante tales ad sacros ordines promoveri, secularibus quoque legibus non solum repellentibus eos à successione paterna, sed negantibus ipsis etiam alimenta, super sedendum adhuc duximus petitioni prædictæ, nec ad præsens super hoc tuis precibus annuendum, donec, si fieri poterit, & culpa levior & jurisdictio liberior ostendatur, licet personam tuam specialis dilectionis brachiis amplexemur, & in quibus cum Deo & honestate possumus specialem tibi velimus gratiam exhibere.

IOHANNI ILLUSTRIS REGI
Angliæ.

Cum inclytæ recordationis Richardus Rex Angliæ frater tuus sedi apostolicæ cum multa precum instantia supplicavit ut promotioni carissimi in Christo filij illustris Regis Othonis nepotis ejusdem Regis & tui in Romanum Imperatorem electi efficaciter intendere dignamur, promittens se ad id operam efficacem impensurum, eodem Rege, prout Domino placuit, sublato de medio, tu, qui eodem in regni solio successisti, non solum precibus, sed etiam promissionibus per literas plures & nuntios apud nos & fratres

Epist. 160.
De electione
Othonis IV.
Imp.
Fide Raynald.
ad an. 1198. §
53. 54.